

VÖYRI VÖRSBERG

Rautakautisen röykkiön kaivaus.

Anja Sarvas 1979.

Vöyri Vörsberg (Vöyri 32)¹⁾

Röykkiön kaivaus kesäkuussa 1979.

Maanomistaja Edvin Sippus, os. 66600 Vöyri.

Tila: Hemfrid, rek. n:o 5³⁷.

Top. kartta 1:20000 n:o 1333 06 (Mullo), koord. x = 7004 16,
y = 559 12.

Löydöt KM 20721:1-22.

Kertomukseen liittyy neljä karttaa (ss. 3-6^{*}) ja viisi kuvataulua (ss. 7-11), joissa olevien kuvien negatiivit on luetteloitu numeroilla 51807-51827.

Keväällä 1979 allekirjoittanut sai tehtäväkseen tutkia Vöyri Koskenkylässä Hemfrid-nimisen tilan maalla sijaitsevan, osaksi tuhoutuneen röykkiön, josta käytetään nimeä Vörsbergin röykkiö. Kaivaus kuului osana Vaasan kesäyliopiston ohjelmassa olleeseen arkeologian kenttätyökurssiin. Työ suoritettiin 11-22.6.1979 ja kaivajina toimivat kurssin osanottajat. Kartat on piirtänyt puhtaaksi HuK Matti Bergström, muusta dokumentoinnista on vastannut allekirjoittanut. Vörå folkhögskola, Vöyri kunta ja Vaasan kesäyliopisto ovat vastanneet kaikista työn aiheuttamista kustannuksista.

Vörsbergin röykkiö sijaitsi pienellä pensaikkaa ja sekametsää kasvavalla kumpareella aivan tien vieressä, n. 250 m pohjoiseen Lågpelkankaan rauhoitetusta kalmistoalueesta, joka sijaitsee Vaasa-Vöyri-tien varressa (s.7). Kumpareen etelä-, itä- ja länsipuolella on peltoa, pohjoispuolella metsää. Lähes puolet röykkiöstä oli tuhoutunut vierestä kulkevaa tietä rakennettaessa ja tällöin oli jäljelle jääneen osan päälle kasattu melkoisesti irtomaata ja suuria kiviä (ainakin osittain ne olivat peräisin

1) Kohde on Vöyri kiinteiden muinaisjäännösten luettelossa mainittu n:olla 32.

röykkiön tuhoutuneesta osasta). Alueelle oli vuosien mittaan kasvanut tiheää ryteikkömaista pensaikkoa (s.7).

Työ aloitettiin raivaamalla alue puhtaaksi puista ja pensaista ja sen jälkeen poistettiin röykkiön päälle kasattu irtomaata ja kivet (s.8). Näiden alkutoimenpiteiden jälkeen paalutettiin alue 2x2 m ruutuihin. Linjat sijoitettiin tien suuntaisesti, jolloin ne tulivat luode-kaakko-suuntaan (s.3). Profiili piirrettiin röykkiön tienpuoleisesta leikkauksesta (ss.4,9). Kiintopisteenä käytettiin röykkiön kaakkoispuolella sijaitsevaa maakiveä, jonka lukema oli 163. Kiintopisteen absoluuttinen korkeus mitattuna Vörsbergin hiekkakuopan reunalla olevasta 22.76 m ymp. olevasta kiintopisteestä oli 22.48 m ymp. Röykkiön päällä oli ohuehko sammal- ja turvekerros ja kun tämä oli poistettu, voitiin todeta, että röykkiö oli rakennettu melkokuurista kivistä ilman maatäytettä (ss.5,6,11). Ensimmäisessä kerroksessa oli tosin alue (ruudut B-C 11), joka koostui pienistä kivistä (s.5) ja myös toisessa kerroksessa oli havaittavissa tiheään ladottuja pieniä kiviä isojen välissä (s.6). Itse maapohja paikalla oli hiekkaa ja hiekan päältä röykkiön keskiosista saatiin talteen löydöt: palaneita luunsiruja, savitiivistettä, raudan palasia. Röykkiössä oli selvät kehäkivet ja käsittääkseni suurikokoinen maakivi ruudussa A-B 12-13 oli röykkiön keskuskivi (ss. 5,6,11). Röykkiön halkaisija on ollut n. 10 m.

Röykkiön välittömästä läheisyydestä, sitä sivuavan tien länsipuolelta, sekä pellolta että ojan reunasta, löytyi savitiivistettä ja kuonaa, jotka mahdollisesti ovat rautakautisia asuinpaikkajäännöksiä (koord. x = 7004 14, y = 559 10). Nämä löydöt on luetteloitu numeroilla KM 20722:1-3.

Helsingissä 9 päivänä tammikuuta 1980

Auvin Savvas

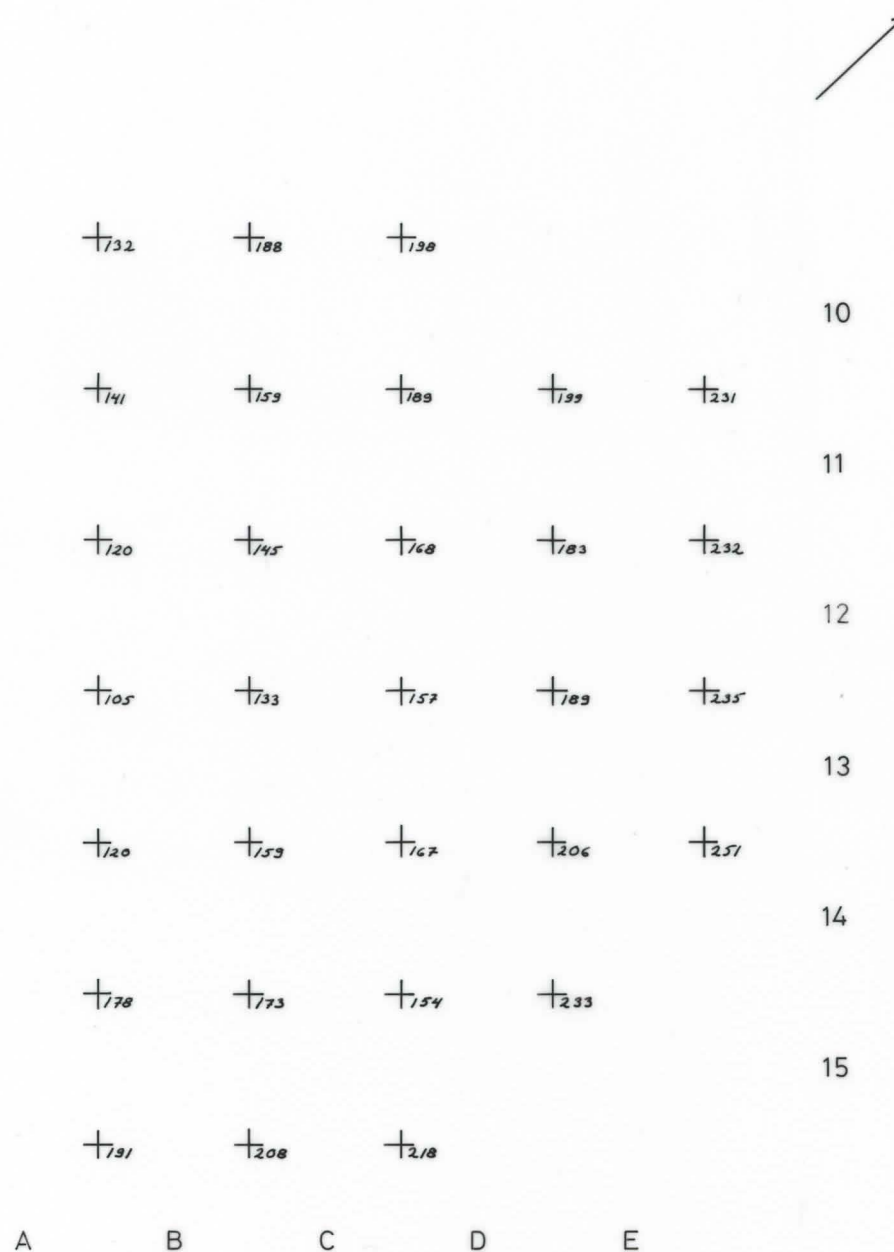
VÖYRI, VÖRSBERG

ANJA SARVAS 1979

PINTAVAAKITUSKARTTA

mk 1:100

kp.pl. 163

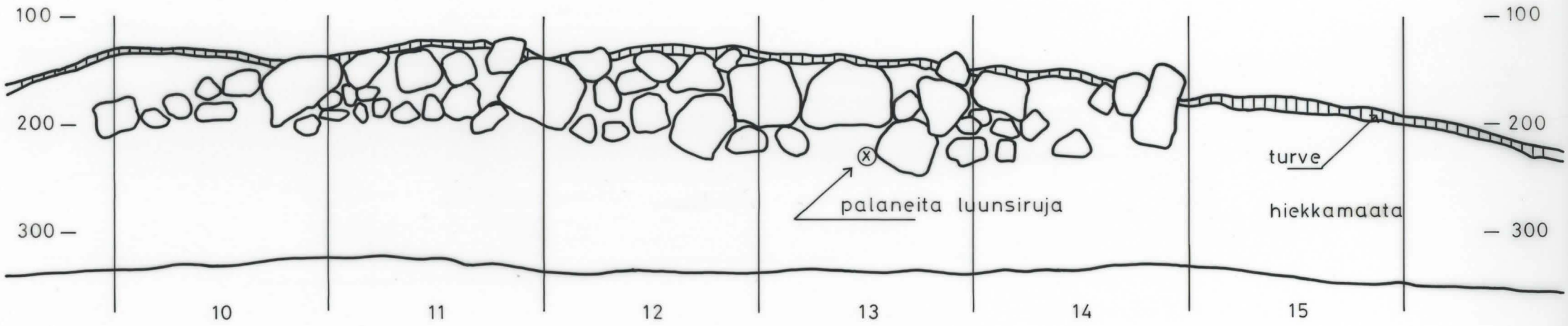

VÖYRI, VÖRSBERG

ANJA SARVAS 1979

PROFIILIKARTTA

-röykkiön reuna tienleikkauksessa ruutu-
rivissä A luode-kaakko suuntaisena
mk 1:50
kp. pl. 163

f. 51807 - 808

f. 51809

Värsbergin röykkiö näyttää muo-
len osittamana paikana däg-
peltkan kaan kalmistoalueen
(kuvasa tien molemmilla puo-
lilla metsikössä) peljaispuolella.
Kuva idästä.

Värsbergin röykkiö ennen kai-
vausta nähtynä etelästä. Kasvil-
lisuus on raivattu röykkiön
päältä.

f. 51810 Röykkiö kaakosta.

f. 51811 Ennen raivamista.
A. JARVAS - 79

H. 51812 - 813

Röykkiö nähtynä lounaasta kään, ennen kaivauksen aloit-
tamista jouduttiin röykkiön päältä ja ympäriltä raivaas-
saan suuret määrät pensaita ja ryteikköä.

f. 51814

Röykkiö sijaitti aivan tien penkana ja osa siitä oli tu-
hottu tien rakentamisen yhteydessä. Röykkiön säilyneen
osan päälle oli ajettu runsaasti täytemaata ja suuria
kiviä, jotta jouduttiin poistamaan ennen kuin röykki-
öä päästiin lähemmin tutkimaan.

Vöyri Vörsberg

s. 9

H. 51815-817

Röykkiön päältä puhdistetaan vielä viimeistä täytemaakerrosta ennen alueen paaluttamista. Kuva luoteesta.

H. 51818-819

Röykkiön profiili. Kuva lännestä.

A. SARVAS -79

Väyri Värsberg

ff. 51820-821

Röykkiö nähtynä kaakasta. Ensimmäinen kivi kerros on puhdistettu näkyviin.

ff. 51822-823

Röykkiö kuvattuna etelästä. Ensimmäinen kivi kerros näkyvillä.

H. 51824-825

Röykkiö kuvattuna leunaasta. Osa kivistä oli sortumispaikassa röykkiön lännesassa. Röykkiöstä oli todennäköisesti ehditty tietoisesti tuhota lähes puolet.

H. 51826-827

Toinen livikerros ensin kaivettuna. Röykkiössä oli selvät reunakivet ja keskellä (muolen osittamana paikana) näkyvä muuri kivi lieue keskuskivi. Sen ympärille keskittyyvät löydöt. Kuva polyisista. A. SARVAS - 79